

Landstrømsforum – elektrifisering av skipsfarten

Mandat

Fastsatt av styringsgruppen for NEK/Enova landstrømsforum 22. november 2017

NEK/Enova Landstrømsforum

NEK og Enova har inngått en avtale som skal understøtte NEK til å etablere et forum for elektrifisering av skipsfarten. Forumets navn er «Landstrømsforum – elektrifisering av skipsfarten».

Bakgrunn

Det kreves betydelige investeringer for å gjøre landstrøm tilgjengelig for skip i de største havnene. Tilsvarende investeres det betydelig til infrastruktur for lading av ferjer og etter hvert hurtigbåter, og det forventes at det også vil settes i drift andre typer hel- eller delelektriske skip i årene som kommer. Skipene vil omfatte alt fra lokalt seilende fartøy til store skip i internasjonal fart. For å redusere leverandørkostnader, sikre trygge og pålitelige installasjoner og bidra til at investeringene kan benyttes av mange ulike brukere, er det viktig at utbyggingen i havnene tuftes på internasjonale standarder. Proprietære løsninger gir dårlig samfunnsøkonomi. Standarder utvikles i samspill mellom interesseparter. Blant disse inngår interesseorganisasjoner, industrielle aktører, myndigheter og ulike nasjonale og internasjonale standardiseringsorgan. For elektrisk tilkobling av skip er NEK den viktigste nasjonale aktøren og IEC, ISO og IEEE de viktigste internasjonale aktørene. Disse har gått sammen for å utvikle internasjonale standarder for landstrømstilkobling. Foreløpig har dette resultert i en pre-standard for lavspenning (PAS) og en internasjonal standard for høyspent landstrømstilkobling, samt en standard for kommunikasjon mellom land og skip.

Enova er gjennom sine støtteordninger en viktig premissgiver for valg av løsninger og påvirker havneeiernes og redernes valg. For noen typer fartøy er ikke relevante pluggtyper definert i standardene og det er ikke utarbeidet tekniske beskrivelser for såkalte hurtigkoblinger som muliggjør tilkobling på vesentlig kortere tid, og som derfor kan gjøre landstrømstilkobling relevant også for liggetider på under en time (mange rutegående fartøy). Lading av skip er en langt mindre moden applikasjon, og standard for dette er foreløpig ikke utviklet.

NEK utvikler og drifter el- og ekomstandardiseringen i Norge. NEK er det norske medlemsorganet i CENELEC og IEC som er de mest aktuelle organisasjonene for standardisering av elektriske skipstilkoblinger i Europa og globalt. NEK har utarbeidet nasjonal plan for elektrifisering av skipsfart, med hovedvekt på standardisering. Et ledd i denne planen er opprettelsen av et forum

for elektrifisering av skipsfarten. Utover dette forumet tar NEK grep om den internasjonale standardiseringen. NEK driver IECs sekretariat TC 18 – «electrical installations of ships and of mobile and of fixed offshore units». I tillegg sørger NEK for norsk ledelse av den internasjonale arbeidsgruppen for Landstrømstilkoblinger (JWG28) som tilhører IEC TC 18.

I en situasjon med manglende eller uklare standarder, vil det være nyttig å få etablert god dialog, felles forståelse og bred konsensus blant nøkkelaktører om viktige elementer i utbyggingen av landstrøm, ladeinfrastruktur og elektrifiseringen av skipsfarten generelt. I tillegg vil nasjonal dialog kunne bidra til å gi moment og påvirkning i det internasjonale standardiseringsarbeidet, og dermed framskynde og forbedre standardene. Standardene er i seg selv et viktig verktøy flere berørte parter, Enova i sine tildelingsprosesser, entreprenører som skal dokumentere utførelse, eiere som vil ha gode og trygge anlegg og for myndigheter som skal utøve myndighetskontroll.

Standardene utgjør en teknisk beskrivelse som egner seg som referansegrunnlag. Dersom det først gjøres en faglig vurdering av hvilke standarder som bør inngå i et referansegrunnlag, vil det i ettertid være mindre behov for spesialkompetanse. Enova kan dermed referere til de aktuelle standarder og redusere behovet for ytterligere tekniske undersøkelser. Dersom det skulle være behov for å etterprøve referansegrunnlaget kan tredjepartskompetanse innhentes for å kontrollere at et anlegg faktisk samsvarer med det på forhånd definerte referansegrunnlaget.

Formål

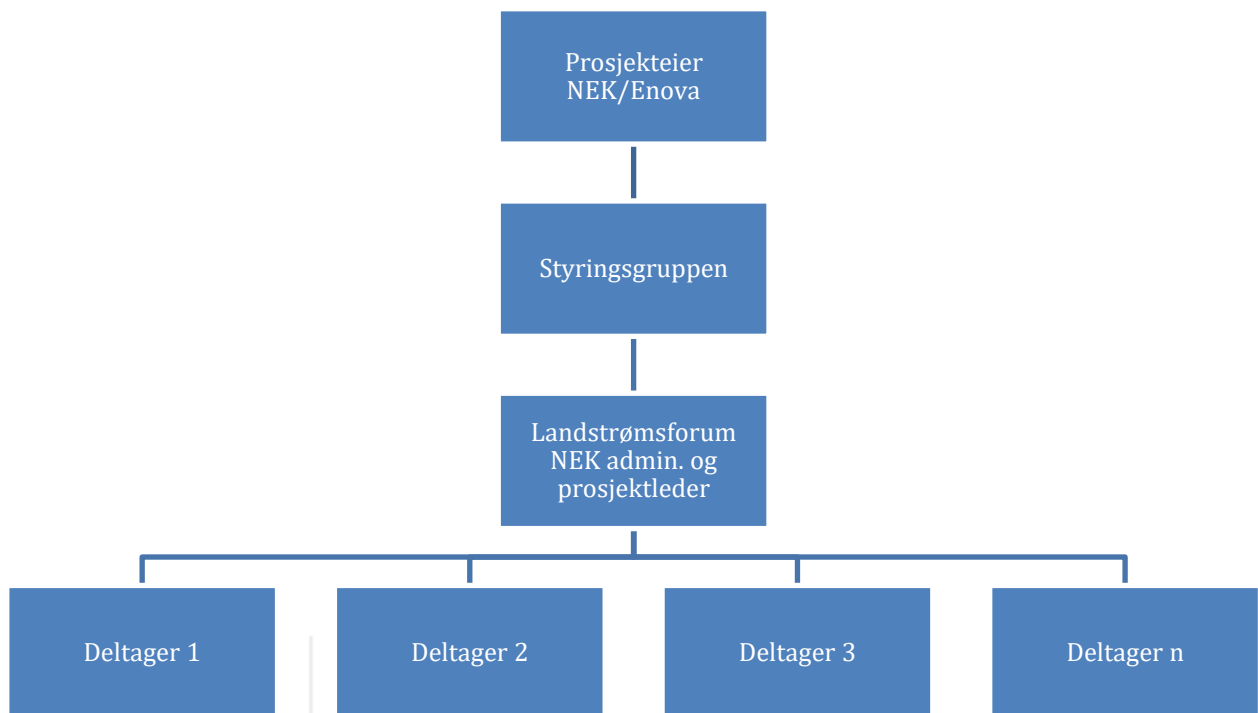
Formålet med Landstrømsforum er å oppnå resultater på flere plan.

Forumet skal ha som formål å:

- oppnå felles forståelse for hvilke utfordringer man står overfor og hvilke prioriteringer som er nødvendig.
- være en nøytral og faglig arena for interessenter der disse kan oppnå konsensus rundt aktuelle problemstillinger knyttet til elektrifisering av skipsfarten
- bidra til å tydeliggjøre hvilke endringer som kan være nødvendig knyttet til regelverk, tariffregimer og standardiseringsutfordringer m.m.
- bidra til at valg som gjøres av ulike parter innenfor det eksisterende regimet blir bedre koordinert og at partene samspiller bedre.
- bidra til bedre informasjonsflyt i Norge, bl.a. ved å formidle trender og beslutninger fra utlandet. I tillegg til informasjon gitt til forumet kan kunnskapen også videreformidles ved å utarbeide veiledere eller annen type informasjonsmateriale.

Styring, ledelse og organisering

- Prosjekteiere for Landstrømsforum er Enova og NEK.
- Forumet skal styres av en styringsgruppe opprettet av NEK og Enova. NEK og Enova er permanente medlemmer av styringsgruppen. Styringsgruppen skal i hovedsak bestå av medlemmer fra norske myndigheter og næringsliv.
- Landstrømsforum skal ledes og administreres av NEK. NEK skal stille med prosjektleder, samt at NEKs øvrige administrasjonsapparat støtter opp under prosjektleders arbeid. NEK rapporterer til styringsgruppen.
- Styringsgruppen fastsetter prosjektorganisasjon, slik det fremgår av figur 1.

Figur 1 - prosjektorganisering

Myndighet:

NEK v/prosjektleder skal ha ansvaret for å drive Landstrømsforum frem mot målene som styringsgruppen fastsetter. Dette innbefatter bl.a. følgende oppgaver.

- Informere markedet gjennom media og oppsøkende virksomhet
- Utarbeide fremdriftsplaner for ulike aktiviteter definert av forumet
- Lede møtene i Forumet
- Definere saker til agenda
- Rekruttere relevante deltagere til forumet
- Utarbeidet eller bearbeide skriftlige forslag basert på utfall fra forumet
- Rapportere til styringsgruppen

Forumet vil ikke ha formell beslutningsmyndighet, men ved å tilstrebe konsensus blant de toneangivende aktørene kan det skapes presedens og gjennomslagskraft. Forumet kan utforme forslag til tiltak som kan spille inn til relevant aktør, det være seg myndighet, bransjeorganisasjoner, industri, eller standardiseringsorganisasjon.

Medlemmer

Det skal søkes etter de mest engasjerte personer og «stakeholders» i bransjen som har interesse av å delta for å skape gode løsninger, samt sikre utviklingen av fremtidsrettede standarder.

Kontingent

Ved oppstart er det ikke forutsatt årlig kontingent for deltagelse. Kontingent vurderes fortløpende av styringsgruppen i forhold til behovet for finansiering.

Varighet

Forumet kan opprettholdes så lenge det er et behov fra interessentene, samt at NEK evner å drifte forumet. Foreløpig anslag på forumets varighet er stipulert til utgangen av 2020.

